Η σκοτεινή πλευρά της φιλανθρωπίας: Οι ΜΚΟ, τα εκατομμύρια των δωρεών και τρεις υποθέσεις που έφτασαν στη Δικαιοσύνη

Από τον «Άλλο Άνθρωπο» και την «Αλυσίδα Ελπίδας» έως την «Παιδική Χαρά», οι δικαστικές έρευνες, τα κενά εποπτείας και ο ρόλος των επωνύμων στην προσέλκυση δωρεών

Δύο άνθρωποι, ένα καταστατικό και ένας φιλανθρωπικός σκοπός. Αυτά μπορούν να αποτελέσουν την αφετηρία για τη δημιουργία μιας Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης στην Ελλάδα. Χωρίς να απαιτείται από τους ιδρυτές της να αποδείξουν προηγουμένως ότι διαθέτουν εμπειρία στην κοινωνική προσφορά ή ότι έχουν διαχειριστεί με επιτυχία χρήματα τρίτων.

Η σύσταση μιας ΜΚΟ, εφόσον επιλεγεί η νομική μορφή της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας, είναι σχετικά απλή υπόθεση. Η απόκτηση νομικής υπόστασης, ΑΦΜ και τραπεζικού λογαριασμού μπορεί να ανοίξει τον δρόμο για την ανάπτυξη φιλανθρωπικής δραστηριότητας. Το γεγονός, όμως, ότι μια οργάνωση λειτουργεί νόμιμα δεν συνεπάγεται ότι έχει πιστοποιηθεί και η αξιοπιστία εκείνων που τη διοικούν. Ούτε ότι κάποιος μηχανισμός παρακολουθεί αυτομάτως, από την πρώτη στιγμή, κάθε ευρώ που κατατίθεται στους λογαριασμούς της. Εκεί ακριβώς εντοπίζεται το πεδίο που μπορούν να εκμεταλλευτούν επιτήδειοι. Μια συγκινητική ιστορία, η φωτογραφία ενός παιδιού που νοσηλεύεται, ένας γνωστός παρουσιαστής που απευθύνει έκκληση για βοήθεια και μερικές αναρτήσεις επωνύμων αρκούν πολλές φορές για να καλλιεργήσουν ένα κλίμα απόλυτης εμπιστοσύνης.

Ο πολίτης προσφέρει χρήματα πιστεύοντας ότι βοηθά έναν συνάνθρωπό του χωρίς συνήθως να έχει τη δυνατότητα να διαπιστώσει πού τελικά κατέληξαν. Κι εδώ γεννιέται το ουσιαστικό ερώτημα. Ποιος ελέγχει εκείνους που διαχειρίζονται τα χρήματα της φιλανθρωπίας; Ποιος διασταυρώνει τα ποσά που συγκεντρώνονται με εκείνα που πραγματικά αποδίδονται στους δικαιούχους; Πώς διαπιστώνεται εγκαίρως εάν πραγματοποιούνται έρανοι χωρίς τις απαραίτητες άδειες; Οι υποθέσεις που έχουν φτάσει στη Δικαιοσύνη αναδεικνύουν τη σημασία αυτών των ερωτημάτων. Διότι όταν οι αρμόδιες αρχές καλούνται να αναζητήσουν τη διαδρομή εκατομμυρίων ευρώ έπειτα από χρόνια συγκέντρωσης δωρεών, ο προβληματισμός δεν περιορίζεται στην ενδεχόμενη παραβατικότητα ορισμένων προσώπων. Επεκτείνεται αναπόφευκτα και στην αποτελεσματικότητα της κρατικής εποπτείας.

Ο ιδρυτής της ΜΚΟ «Παιδική Χαρά», Κώστας Φιρινίδης

Στην Ελλάδα χρησιμοποιούμε ευρύτατα τον όρο Μη Κυβερνητική Οργάνωση, χωρίς πάντοτε να γνωρίζουμε τι ακριβώς περιγράφει. Η ΜΚΟ δεν αποτελεί αυτοτελή νομική μορφή. Πολλές οργανώσεις λειτουργούν ως Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες, οι γνωστές ΑΜΚΕ, άλλες ως σωματεία, ενώ υπάρχουν και άτυπες κοινωνικές πρωτοβουλίες. Τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί νομοθετικές παρεμβάσεις με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας. Με τον νόμο 4873/2021 θεσπίστηκαν διαδικασίες καταχώρισης, ειδικό μητρώο και κανόνες λογοδοσίας για τις Οργανώσεις Κοινωνίας Πολιτών.

Τον Ιανουάριο του 2026 ακολούθησε ο νόμος 5270/2026, ο οποίος προβλέπει τη δημιουργία ενιαίου ηλεκτρονικού Παρατηρητηρίου, με υποχρεωτική εγγραφή των οργανώσεων, των σωματείων, των ΑΜΚΕ και άλλων μη κερδοσκοπικών φορέων. Τον

Μάιο εκδόθηκε και η υπουργική απόφαση για τη λειτουργία του. Πρόκειται για μια προσπάθεια οργανωμένης καταγραφής ενός χώρου που για χρόνια παρουσίαζε σημαντικές δυσκολίες εποπτείας. Αρκεί, όμως, η ύπαρξη μητρώων και νομοθετικών προβλέψεων για να προστατευτεί ο δωρητής από την εξαπάτηση;

Η τελευταία υπόθεση της «Παιδικής Χαράς» καθιστά το ερώτημα ακόμη πιο επίκαιρο καθώς, σύμφωνα με την ΕΛ.ΑΣ., πραγματοποιούνταν επί χρόνια έρανοι χωρίς την απαιτούμενη ειδική άδεια. Στο ίδιο πεδίο προβληματισμού εντάσσεται και ο ρόλος όσων, ενδεχομένως άθελά τους, προσδίδουν δημόσια αξιοπιστία σε τέτοιες οργανώσεις. Τραγουδιστές, αθλητές, επιχειρηματίες και πρόσωπα της τηλεόρασης αναδημοσιεύουν εκκλήσεις, συμμετέχουν σε δράσεις και φωτογραφίζονται δίπλα στους εκπροσώπους τους. Η αναγνωρισιμότητά τους μετατρέπεται έτσι σε ένα εξαιρετικά αποτελεσματικό μέσο προσέλκυσης δωρεών. Δεν είναι λίγοι εκείνοι που επιδιώκουν, μέσα από τη φιλανθρωπική τους δραστηριότητα, να καλλιεργήσουν και μια εικόνα κοινωνικής ευαισθησίας. Αυτό από μόνο του δεν είναι επιλήψιμο.

Όταν, όμως, η προβολή προηγείται της στοιχειώδους διασταύρωσης, το αποτέλεσμα μπορεί να αποδειχτεί προβληματικό. Ιδιαίτερη ευθύνη έχουν και οι τηλεοπτικές εκπομπές που φιλοξενούν εκπροσώπους οργανώσεων, παραχωρώντας απλόχερα χώρο και χρόνο για συγκινητικές αφηγήσεις και εκκλήσεις οικονομικής ενίσχυσης. Μια τηλεοπτική εμφάνιση μπορεί να λειτουργήσει ως ανεπίσημη πιστοποίηση αξιοπιστίας στα μάτια του κοινού. Εάν δεν έχει προηγηθεί ουσιαστική έρευνα για τη δράση και τα πρόσωπα που βρίσκονται πίσω από τον εκάστοτε φορέα, το μέσο κινδυνεύει να μετατραπεί σε ακούσιο εργαλείο προβολής μιας ενδεχομένως παραπλανητικής δραστηριότητας.

Οι ιστορίες του «Αλλου Ανθρώπου», της «Αλυσίδας Ελπίδας» και της «Παιδικής Χαράς» δείχνουν πόσο διαφορετικές μπορεί να είναι οι μέθοδοι που εξετάζει η Δικαιοσύνη. Αναδεικνύουν, όμως, και ένα κοινό στοιχείο: ότι η διάθεση των πολιτών να βοηθήσουν μπορεί να μετατραπεί σε εργαλείο εκμετάλλευσης όταν η συγκίνηση υποκαθιστά τη διαφάνεια και η εμπιστοσύνη δεν συνοδεύεται από ουσιαστική λογοδοσία.

Ο επικεφαλής της ΜΚΟ «Ο Αλλος Άνθρωπος», Κωνσταντίνος Πολυχρονόπουλος

Η ιστορία του Κωνσταντίνου Πολυχρονόπουλου άρχισε το 2011, όταν αποφάσισε να μαγειρεύει στους δρόμους της Αθήνας για ανθρώπους που δεν είχαν τη δυνατότητα να εξασφαλίσουν καθημερινά ένα πιάτο φαγητό. Η κοινωνική κουζίνα «Ο Αλλος Άνθρωπος» σύντομα εξελίχθηκε σε μια ιδιαίτερα δημοφιλή πρωτοβουλία αλληλεγγύης, προσελκύοντας εθελοντές, δωρητές και ανθρώπους που ήθελαν να προσφέρουν προσωπική εργασία. Οι εικόνες από τις μεγάλες κατσαρόλες, τα αυτοσχέδια μαγειρεία και τις ουρές των ανθρώπων που περίμεναν ένα γεύμα απέκτησαν μεγάλη δημοσιότητα.

Ο Πολυχρονόπουλος εμφανιζόταν συχνά στην τηλεόραση μιλώντας για την ανάγκη αλληλεγγύης, ενώ η δράση του γνώρισε ευρεία κοινωνική αναγνώριση. Αναμφισβήτητα, η κοινωνική κουζίνα προσέφερε πραγματικά γεύματα σε ανθρώπους που είχαν ανάγκη. Το γεγονός αυτό, όμως, δεν απέτρεψε τη δικαστική διερεύνηση της οικονομικής διαχείρισης των δωρεών. Τον Ιανουάριο του 2024 φέραμε στο φως το πόρισμα της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, σύμφωνα με το οποίο υπήρχαν σοβαρές ενδείξεις ότι χρήματα που συγκεντρώνονταν για τις ανάγκες της κοινωνικής κουζίνας είχαν καταλήξει σε προσωπικούς και στοιχηματικούς λογαριασμούς. Το ενδιαφέρον των ελεγκτικών αρχών επικεντρώθηκε σε τραπεζικούς λογαριασμούς συγγενικών προσώπων του ιδρυτή της πρωτοβουλίας, στους οποίους καλούνταν οι πολίτες να καταθέτουν τις δωρεές τους.

Η κοινωνική κουζίνα «Ο Άλλος Άνθρωπος» σε δράση στην Ομόνοια

Στην αρχική διάταξη της Αρχής, το φερόμενο προϊόν της παράνομης δραστηριότητας υπολογιζόταν σε τουλάχιστον 600.000 ευρώ. Οι ερευνητές εξέτασαν μεταφορές χρημάτων, αναλήψεις μετρητών και συναλλαγές με εταιρείες τυχερών παιχνιδιών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο παραπεμπτικό βούλευμα, ο Πολυχρονόπουλος φέρεται να πραγματοποίησε αναλήψεις συνολικού ύψους 550.000 ευρώ από εμπλεκόμενους λογαριασμούς, μεταφέροντας στη συνέχεια χρήματα σε στοιχηματικό λογαριασμό. Πρόκειται για την οικονομική διαδρομή που διερευνάται δικαστικά και όχι για τελεσίδικα διαπιστωμένη υπεξαίρεση αντίστοιχου ποσού.

Τον Ιούλιο του 2024 ασκήθηκε ποινική δίωξη, ενώ τον Ιανουάριο του 2025 ο ιδρυτής της κοινωνικής κουζίνας απολογήθηκε ενώπιον της ανακρίτριας και αφέθηκε ελεύθερος με τον περιοριστικό όρο της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα. Ο ίδιος αρνήθηκε και συνεχίζει να αρνείται ότι καταχράστηκε χρήματα των δωρητών, υποστηρίζοντας ότι οι οικονομικές συναλλαγές σχετίζονταν με τη λειτουργία και τις ανάγκες της κοινωνικής κουζίνας. Η υπόθεση παρουσίασε μια ενδιαφέρουσα δικαστική εξέλιξη τον Απρίλιο του 2025, όταν ο αρμόδιος εισαγγελέας εισηγήθηκε την απαλλαγή των κατηγορουμένων.

Η πρόταση αυτή, ωστόσο, δεν έγινε δεκτή από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών. Με το υπ’ αριθμ. 2622/2025 βούλευμα, που δημοσιοποιήθηκε τον Ιούλιο του ίδιου έτους, αποφασίστηκε η παραπομπή του Κωνσταντίνου Πολυχρονόπουλου και δύο συγγενικών του προσώπων στο Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Αθηνών για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες σε βαθμό κακουργήματος και σύσταση συμμορίας σε βαθμό πλημμελήματος. Η δίκη, η οποία είχε αρχικά προσδιοριστεί για τις 26 Ιουνίου 2026, αναβλήθηκε και η υπόθεση πρόκειται να εκδικαστεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία. Την εξέλιξη αυτή επιβεβαίωσε στο «ΘΕΜΑ» ο συνήγορος υπεράσπισης του Πολυχρονόπουλου, Νίκος Αλεξανδρής.Ο Μιχάλης Δαρδανελιώτης, ιδρυτής και διαχειριστής της εταιρείας Αλυσίδα Ελπίδας Ατόμων με Νεοπλασματικές Ασθένειες.

Η «Αλυσίδα Ελπίδας»

Η διαδρομή του Μιχάλη Δαρδανελιώτη στον χώρο της φιλανθρωπίας συνδέθηκε με μια προσωπική οικογενειακή τραγωδία. Η σύζυγός του, Χαρά, έδωσε μάχη με τον καρκίνο και έφυγε από τη ζωή το 2018. Ο ίδιος μιλούσε δημόσια για την εμπειρία του και την ανάγκη υποστήριξης των καρκινοπαθών και των οικογενειών τους. Μέσα από αυτή την ιστορία αναδείχθηκε η Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Αλυσίδα Ελπίδας Ατόμων με Νεοπλασματικές Ασθένειες», γνωστή και με τον διακριτικό τίτλο «Chain of Hope», η οποία έχει έδρα τη Μύκονο. Ο Δαρδανελιώτης απέκτησε τηλεοπτική παρουσία προβάλλοντας τη δράση της οργάνωσης και εξηγώντας την προσωπική του σχέση με τον αγώνα κατά του καρκίνου. Η δημόσια εικόνα του, ωστόσο, άρχισε να αποκτά διαφορετική διάσταση όταν η Αρχή για το Ξέπλυμα Μαύρου Χρήματος ερεύνησε τη διαχείριση χρημάτων και περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας.Ο Μιχάλης Δαρδανελιώτης με τη θανούσα σύζυγό του.

Τον Αύγουστο του 2024 αποκαλύψαμε τη διάταξη της Αρχής, με ημερομηνία 31 Ιουλίου, σύμφωνα με την οποία υπήρχαν σοβαρές ενδείξεις ότι κεφάλαια της μη κερδοσκοπικής εταιρείας, τα οποία προέρχονταν κυρίως από κληρονομιές, είχαν χρησιμοποιηθεί για προσωπικό όφελος. Το εκτιμώμενο προϊόν της φερόμενης παράνομης δραστηριότητας ξεπερνούσε τις 800.000 ευρώ, ενώ αποφασίστηκε η

δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και τραπεζικών λογαριασμών. Ο Δαρδανελιώτης είχε αρνηθεί ότι καταχράστηκε χρήματα της οργάνωσης.

Η σημαντικότερη, ωστόσο, δικαστική εξέλιξη αφορά την περιουσία μιας 92χρονης γυναίκας από το Κολωνάκι, η οποία πέθανε τον Αύγουστο του 2019, αφήνοντας ακίνητα, τραπεζικές καταθέσεις, χρυσές λίρες και άλλα περιουσιακά στοιχεία συνολικής αξίας άνω του ενός εκατομμυρίου ευρώ.

Σχεδόν δύο χρόνια μετά τον θάνατό της εμφανίστηκε δημόσια διαθήκη με ημερομηνία 4 Μαρτίου 2019, βάσει της οποίας η «Αλυσίδα Ελπίδας» εμφανιζόταν ως κληρονόμος της περιουσίας. Ακολούθησε δικαστική αντιπαράθεση με τους νόμιμους κληρονόμους της ηλικιωμένης, οι οποίοι αμφισβήτησαν τη γνησιότητα του εγγράφου. Οι γραφολογικές πραγματογνωμοσύνες που διενεργήθηκαν κατέληξαν ότι οι υπογραφές της 92χρονης δεν ήταν γνήσιες, ενώ η επίμαχη διαθήκη κρίθηκε πλαστή από τα πολιτικά δικαστήρια. Τον Μάρτιο του 2026 ο Δαρδανελιώτης και η εμπλεκόμενη συμβολαιογράφος απολογήθηκαν ενώπιον ανακριτή και αφέθηκαν ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους.Η Αλυσίδα Ελπίδας του Μιχάλη Δαρδανελιώτη κατέστη μοναδική κληρονόμος της περιουσίας Λαγουδάκη

Η νεότερη και πλέον καθοριστική εξέλιξη σημειώθηκε στις 24 Ιουλίου 2026, όταν εκδόθηκε το υπ’ αριθμ. 3001/2026 βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών. Με αυτό παραπέμφθηκαν σε δίκη ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων τέσσερα πρόσωπα, ο Μιχάλης Δαρδανελιώτης, η συμβολαιογράφος που συνέταξε την επίμαχη διαθήκη και δύο μάρτυρες που εμφανίζονταν στη συγκεκριμένη πράξη. Στον επικεφαλής της οργάνωσης αποδίδονται κατηγορίες για ηθική αυτουργία σε κακουργηματική ψευδή βεβαίωση, ηθική αυτουργία σε κατάρτιση πλαστού εγγράφου και χρήση πλαστού εγγράφου.

Παράλληλα, παραμένει ανοιχτή μια ακόμη σοβαρή υπόθεση, που αφορά την κληρονομιά του Λεωνίδα Λαγουδάκη, ετεροθαλούς αδελφού του ηθοποιού Νίκου Σεργιανόπουλου. Σύμφωνα με τη δημοσιογραφική έρευνα, η «Αλυσίδα Ελπίδας» προχώρησε στην αποδοχή και εκποίηση περιουσιακών στοιχείων αξίας άνω των 1,25 εκατ. ευρώ, ενώ δικαστική γραφολογική πραγματογνωμοσύνη φέρεται να αμφισβητεί τη γνησιότητα της υπογραφής στη σχετική διαθήκη.

Η «Παιδική Χαρά»

Ένα παιδί στο κρεβάτι του νοσοκομείου, μια μητέρα που απευθύνει έκκληση για οικονομική βοήθεια, μια φωτογραφία που διακινείται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ένας τραπεζικός λογαριασμός στον οποίο μπορούν να κατατεθούν ακόμη και λίγα ευρώ. Αυτή ήταν η εικόνα μέσα από την οποία η «Παιδική Χαρά» προσέγγιζε επί χρόνια το κοινό και ειδικότερα τα επώνυμα πρόσωπα, ζητώντας οικονομική ενίσχυση για παιδιά που αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα υγείας. Στο επίκεντρο της οργάνωσης βρισκόταν ο 37χρονος Κώστας Φιρινίδης, ο οποίος εμφανιζόταν ως πρόεδρός της, ενώ η 35χρονη σύντροφός του, Βασιλική Μανησιώτη, συμμετείχε, σύμφωνα με τη δικογραφία, στην προβολή και δημοσιοποίηση των δράσεων του σωματείου μέσω των κοινωνικών δικτύων.

Η οργάνωση είχε καταφέρει να δημιουργήσει ένα ευρύ δίκτυο δημοσιότητας. Γνωστοί καλλιτέχνες, αθλητές και επιχειρηματίες συμμετείχαν σε εράνους ή αναδημοσίευαν εκκλήσεις, ενισχύοντας την εικόνα αξιοπιστίας της. Η έρευνα της Υποδιεύθυνσης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος Βορείου Ελλάδος αποκάλυψε μια απάτη τεράστιου μεγέθους. Οι αστυνομικοί εξέτασαν 29 τραπεζικούς λογαριασμούς και λογαριασμούς ιδρυμάτων πληρωμών, αναλύοντας περισσότερες από 246.000 συναλλαγές. Από το 2018 έως το 2026 διαπιστώθηκαν πιστώσεις άνω των 5,8

εκατ. ευρώ σε λογαριασμούς του σωματείου και προσωπικούς λογαριασμούς του βασικού κατηγορουμένου. Οι αστυνομικοί εντόπισαν συνολικά 92 ερανικές δράσεις για 74 ωφελούμενα πρόσωπα. Η 35χρονη σύντροφος του Κώστα Φιρινίδη, Βασιλική Μανησιώτη.

Από την εξέταση των οικονομικών δεδομένων και των καταθέσεων γονέων 34 παιδιών προέκυψε ότι οι δωρεές που είχαν συγκεντρωθεί ανέρχονταν σε 3.940.692 ευρώ. Στις οικογένειες, όμως, σύμφωνα με την ΕΛ.ΑΣ., είχαν αποδοθεί περίπου 1.111.176 ευρώ. Η διαφορά των 2.829.516 ευρώ αποτελεί, κατά την εκτίμηση των αστυνομικών αρχών, παράνομο περιουσιακό όφελος των εμπλεκομένων. Πρόκειται για συμπέρασμα της προανακριτικής έρευνας το οποίο δεν έχει ακόμη αξιολογηθεί με οριστική δικαστική απόφαση. Η δικογραφία περιγράφει επαναλαμβανόμενες εκκλήσεις για τα ίδια παιδιά, περιπτώσεις διογκωμένων ιατρικών εξόδων, αλλά και εράνους για δαπάνες που φέρονται να καλύπτονταν ήδη από ασφαλιστικούς φορείς. Ακόμη πιο σημαντικό είναι ότι, όπως αποκάλυψε στις 2 Νοεμβρίου η εκπρόσωπος της ΕΛ.ΑΣ., Κωνσταντία Δημογλίδου, το σωματείο δεν διέθετε την προβλεπόμενη ειδική άδεια για τη διενέργεια εράνων.

Την ίδια στιγμή, οι δημόσιες αναρτήσεις του Φιρινίδη παρουσίαζαν μια ζωή με ταξίδια, ξενοδοχεία και πολυτελείς εμπειρίες. Ο ίδιος ανέβαζε στιγμιότυπα ακόμη και από σουίτα στην Τούμπα την οποία νοίκιαζε μαζί με άλλους, καλώντας φίλους του να τον επισκεφθούν. Σύμφωνα με τη δικογραφία, οι κατηγορούμενοι φέρονται να πραγματοποιούσαν αγορές επώνυμων προϊόντων, πολυτελείς διαμονές και προσωπικές δαπάνες που ελέγχονται ως προς την προέλευση των χρημάτων. Παράλληλα, η αστυνομική έρευνα αποκάλυψε μια δεύτερη δραστηριότητα, συνδεδεμένη με τον χώρο του ποδοσφαίρου και των στοιχημάτων. Περισσότερα από 2,6 εκατ. ευρώ φέρονται να διακινήθηκαν μέσω στοιχηματικών λογαριασμών, ενώ εξετάζεται η χρηματοδότηση δύο ποδοσφαιρικών σωματείων της Πιερίας με ποσά άνω των 250.000 ευρώ και η πιθανή χειραγώγηση αγώνων με χρηματισμό παραγόντων της διαιτησίας.